

בס"ד

שנה"ל תשע"א, 2010-2011
יום ב', 12.00 – 13.30

סוגיות נבחרות בגריאטריה ובגרונטולוגיה מס הקורס: 290.2804

השלמת אחיות לב.א. - שנה ב'
מכללת מבח"ר _ בני - ברק

מרצה: ד"ר זיוה שפירא

תאור הקורס:

הקורס יעסוק במושגי יסוד בסייעוד גריאטרי ובגרונטולוגיה ויישומם במסגרת ההתערבות הסיעודית לצרכני הבריאות. מטרתו להקנות ידע בסיסי בנושא הזקנה. לפתח עמדה מקצועית לעוסקים בסייעוד כלפי אוכלוסייה ששיעורה עולה ומאפייניה משתנים, כפועל יוצא מעליה עקבית בתוחלת החיים. דגש יושם על עמדת התלמידות לתופעת הזקנה ותהליכים המשפיעים על חיי הזקן מהיבטים גופניים, נפשיים וחברתיים.

מטרות הקורס:

בתום הקורס התלמידה:

1. תפתח עמדה מקצועית כלפי אוכלוסיית הקשישים.
2. תכיר ותבין מושגי יסוד בגרונטולוגיה
3. תבין את המגמות הדמוגרפיות של הזקנה והשפעתן על מדיניות חברתית ושרותי הבריאות לקשישים.
4. תכיר את התיאוריות הבסיסיות המתייחסות לזקנה בתחומים, ביולוגיה-פיזיולוגיה, חברה ונפש והשפעתן על הגישה הטיפולית בסייעוד.
5. תכיר שינויים פיזיולוגיים ונפשיים אצל הקשיש והשלכתם על בריאותו ואיכות חייו.
6. תכיר שירותים וגישות התערבות שהינם פועל יוצא של שינויים אילו.
7. תכיר ותבין היבטים של קידום בריאות בזקנה (תזונה, יציבה ונפילות).
8. תכיר את כלי האומדן העיקריים להערכה גריאטרית.
9. תתוודע לסוגיית הבדידות והאבדנים בגיל הזקנה.
10. תדון בבעיות הדיכאון וההתאבדויות בקרב קשישים.

מבנה הקורס:

הרצאות, צפייה בסרטי וידאו ודיון, משחקי תפקידים (סימולציות).

נושאי ההוראה:

- מבוא.
- עמדות כלפי קשישים - Aagis סטריאוטיפים, שוני תרבותי, סטיגמה + תרגיל.
- מגמות דמוגרפיות של הזקנה בארץ ובעולם.
- תיאוריות סוציולוגיות / פסיכולוגיות על זקנה והזדקנות.
- שינויים פיזיולוגיים טיפוסיים והשפעתם על חיי הזקן.
- שמירה על כושר ויציבה, סביבה בטוחה והקשר בין זקנה ונפילות – גורמים, מניעה, תוצאות.
- ביולוגיה של ההזדקנות.
- מניעה וקידום בריאות בזקנה - האתגר.
- הערכה גריאטרית - אומדנים.
- תזונה מקדמת בריאות בזקנה.
- בדידות / אבדנים המלווים את הזקנה וההזדקנות.
- דיכאון / התאבדויות בקרב קשישים.
- הפרישה והשלכותיה

דרישות הקורס:

1. קריאת ספרות מקצועית רלוונטית, עפ"י דרישת המרצה.
2. ראיון, קבוצות מיקוד שונות, וניתוח עמדות כלפי הזקנה תוך ביסוס תיאורטי מהספרות.
3. מבחן מסכם שיכלול את תכני הקורס ופרטי ספרות חובה.

הערכה:

30%	-	תרגיל ראיון קבוצות מיקוד וניתוח עמדות
70%	-	מבחן
60	-	ציון עובר

בהצלחה

רשימה ביבליוגרפית

חובה:

גריאטריה (2008). עריכה מדעית: א. הרשקוביץ וח. שצמן, הוצאת ידע, ישראל 2008

המלצה:

מאפיינים דמוגרפיים של הזקנה

ברודצקי, ג. דייויס, מ. (2003). דמוגרפיה ואפידמיולוגיה של הזדקנות ואוכלוסיית הזקנים, בתוך א. רוזין (עורך) הזדקנות וזקנה בישראל, ירושלים, עמ' 289-338.

ברודסקי, ג. שנור, י. באר, ש. (2000) קשישים בישראל, שנתון סטטיסטי 2001.

עמדות כלפי הזקנה

גמליאל, ט. (1999) הלוכי כזירה לעימות בין קבלת הזקנה והכחשתה. גרונטולוגיה,

כ"ו (3-4) (עמ' 89 – 107

כרמל, ש. כהן, (2001) דימוי הזקן בעיני ילדים ובני נוער דתיים וחילוניים, גרונטולוגיה כ"ח (1) עמ' 106-93.

שינויי תפקיד ופרישה

חביב, ג. ברודצקי, ג' (2000) השינויים בתפיסת הקשיש והערכות לעולם מזדקן גרונטולוגיה 27, 1, עמ' 45 – 55.

תיאוריות חברתיות ושינויים חברתיים

לבנשטיין א. (2003) מושגים ותיאוריות חברתיות של הזקנה בתוך א. רוזין (עורך) הזדקנות וזקנה בישראל, ירושלים עמ' 617-628.

אספקטים נפשיים של ההזדקנות

שמוטקין, ד. (2003) תיאוריות פסיכולוגיות של הזדקנות בתוך א. רוזין (עורך) הזדקנות וזקנה בישראל, ירושלים עמ' 345-384.

תיאוריות ביולוגיות של ההזדקנות

גלברזון, ע. (2003) מבוא לביולוגיה של ההזדקנות בתוך א. רוזין (עורך) *הזדקנות וזקנה בישראל*, ירושלים עמ' 107-132 וגם עמ' 133-287.

גלברזון, ע. (2000) ביולוגיה של ההזדקנות: המחקר בפתח המאה העשרים ואחת. *גרונטולוגיה כ"ז* (3-2) עמ' 15-13

קזינר, ט. ורמן, מ. (2000) תיאוריות ביולוגיות לתהליך ההזדקנות, *גרונטולוגיה כ"ז* (3-2) עמ' 207 – 213.

הייפליך, ל. (2000) כיצד אנו מזדקנים. ירושלים; מגנס, האוניברסיטה העברית.
שינויים פיזיולוגיים טיפוסיים של הזקנה.

האבחון הבריאותי תפקודי של הזקן

יאול, א. (2004) *הזקן הסייעודי, מבחני תפקוד לאבחון והערכה*, ירושלים עמ' 203-223.

נפילות בזקנה

גלינסקי, ד. (2000) מבחנים לאיתור זקנים בעלי סיכון גבוה לנפילות בקהילה ופרוטוקולים נלווים. מסקנות מפרויקט למניעת נפילות קשישים בבאר-שבע הרפואה, כר' 138, חב' ג', עמ' 189 – 194.

רוזין, א. (2003) חיים בריאים בעת זקנה מתוך א. רוזין (עורך) *הזדקנות וזקנה בישראל*, עמ' 777-821.

מדיניות בריאות

שטסמן, ו. מערבי, י. כהן, א. (2000) רפורמה בשרותי הבריאות לקשישים *גרונטולוגיה* 27, 1 עמ' 69 – 81.

יעקוביץ, א. (2003) מערכת השירותים הקהילתיים והמוסדיים לזקנים מתוך א. רוזין (עורך) *הזדקנות וזקנה בישראל*, ירושלים עמ' 685-706.